

LAWDER

Edelläkävijä datatalouden sääntelyn
monimutkaisessa maailmassa

TEKOÄLY- LUKUTAITO

Miksi tekoälylukutaito on tärkeää juuri nyt?

Tekoäly ei ole enää pelkästään IT-osaston projekti, vaan se on osa jokaisen työntekijän arkea. Se kirjoittaa luonnoksia, tiivistää tietoa, auttaa päätöksenteossa ja vapauttaa aikaa tärkeämpiin tehtäviin. Samalla sen käyttö tuo mukanaan uusia vastuita, joita organisaatioiden on vaikea hahmottaa ilman yhteistä suuntaa.

Työelämässä eletään murrosvaihetta, jossa erot kilpailukykyisten ja jälkeen jäävien organisaatioiden välillä kasvavat nopeasti. Useimmat työntekijät käyttävät jo erilaisia tekoälytyökaluja, usein ilman ohjeistusta tai varmuutta siitä, mitä saa tehdä ja mitä ei. Se ei johdu tahattomasta riskinotosta vaan siitä, että selkeät pelisäännöt ja perustaidot puuttuvat.

Tekoälylukutaito on noussut uudeksi työ-elämän perustaidoksi. Se tarkoittaa kykyä käyttää tekoälyä tarkoituksenmukaisesti ja vastuullisesti, sekä taitoa ymmärtää teko-älyn tuottaman tiedon laatu, mahdollisuudet ja riskit.

Tämän oppaan tarkoitus on auttaa organisaatioita ymmärtämään:

- miksi tekoälylukutaito on noussut kriittiseksi työelämätaidoksi
- mitä tekoälylukutaito käytännössä tarkoittaa
- kuinka henkilöstöä voidaan käytännössä kouluttaa ja ohjeistaa
- kuinka laatia yhteiset pelisäännöt tekoälyn käytölle

Hyvä tekoälylukutaito ei synny yhdestä koulutuksesta. Se syntyy ymmärryksestä, joka rakentaa perustan kaikelle myöhemmälle oppimiselle ja auttaa varmistamaan, että tekoäly tukee työtä, ei sekoita sitä.

SISÄLLYS- LUETTELO

Tekoälyasetus ja velvollisuus huolehtia henkilöstön tekoälylukutaidosta	4-5
Toimiva koulutusmalli: näin varmistat riittävän tekoälylukutaidon	6-12
Yleisimmät virheet tekoälylukutaidon kouluttamisessa	13
Tekoälylukutaitokoulutusten suunnittelu	14

LAWDER

Tekoälyasetus ja velvollisuus huolehtia henkilöstön tekoälylukutaidosta

Tekoälylukutaidosta huolehtiminen ei ole ainoastaan vastuullista ja proaktiivista toimintaa vaan myös lakisääteinen velvollisuus. EU:n tekoälyasetus (AI Act) asettaa organisaatioille selkeän velvoitteen: *henkilöstön tekoälylukutaito on oltava **riittävällä tasolla***, jotta tekoälyä voidaan käyttää turvallisesti, eettisesti ja lainmukaisesti.

Tekoälylukutaitoa koskeva velvoite on kirjattu tekoälyasetuksen 4 artiklaan. Sääntö tuli voimaan jo 2. helmikuuta 2025, mutta sen noudattamista ryhdytään valvomaan vasta elokuussa 2026.

Mitä “riittävä tekoälylukutaito” tarkoittaa käytännössä?

Koska eri työtehtävien ja tekoälysovellusten riskitasot poikkeavat toisistaan, tekoälyasetus ei määrittele yhtä listaa pakollisista taidoista. Teknologia kehittyy nopeasti, ja siksi organisaatioilla tulee olla joustoa määritellä tekoälyä koskevat osaamistarpeet oman toimintansa ja käytössä olevien teknologioiden mukaan.

Joustavuudesta huolimatta asetuksessa on kuitenkin vähimmäistaso, joka kaikkien tekoälyä hyödyntävien organisaatioiden on täytettävä.

Yleinen ymmärrys tekoälystä, kuten

- mitä tekoäly on
- miten tekoäly toimii ja miten generatiiviset mallit tuottavat vastauksia

Riskien tunnistaminen, kuten

- millaisia riskejä käytettävät järjestelmät aiheuttavat
- mitä työntekijöiden on tiedettävä näistä riskeistä

Tarkoituksenmukainen soveltaminen, kuten

- mihin tekoälyä voi käyttää ja milloin sen käyttö on kielletty

Tekoälyä hyödynnetään jo – usein ilman ohjeita

75% tietotyöläisistä hyödyntää tekoälyä työtehtävissään ¹

52% tekoälyn hyödyntäjistä ei halua myöntää käyttävänsä tekoälyä kriittisimmissä työtehtävissään ²

Suurin este tekoälyn hyödyntämiseen on epävarmuus ja pelko riskeistä

50% työntekijöistä on huolissaan tekoälyn hallusinoinnista ja sen käyttöön liittyvistä tietoturvariskeistä ³

40% työntekijöistä, jotka eivät käytä tekoälyä, kertoo syyksi yksinkertaisesti sen, että teknologia ei ole heille tarpeeksi tuttu ⁴

Osaamattomuus altistaa tietoturvariskeille

48% työntekijöistä kertoo ladanneensa yritysdatta julkisiin tekoälytyökaluihin ⁵

66% tekoälyä hyödyntävistä työntekijöistä ei arvioi tekoälyn tuottamien vastausten tarkkuutta ⁶

Valtaosa työntekijöistä toivoo työnantajaltaan koulutusta ja selkeitä ohjeita tekoälyn käyttöön

70% ihmisistä, jotka eivät vielä hyödynnä tekoälyä, kertovat että lisäinformaatio sen toiminnasta lisäisi halua kokeilla tekoälytyökaluja ⁷

¹ [Microsoft Work Trend Index Annual Report](#)

² [Microsoft Work Trend Index Annual Report](#)

³ [McKinsey & Company – AI in the Workplace: A Report for 2025; IBM Institute - The 5 biggest AI adoption challenges for 2025](#)

⁴ [Salesforce AI Statistics 2024](#)

⁵ [KPMG – Trust, attitudes and use of artificial intelligence: A global study 2025](#)

⁶ [KPMG – Trust, attitudes and use of artificial intelligence: A global study 2025](#)

⁷ [Salesforce AI Statistics 2024](#)

Toimiva koulutusmalli

Näin varmistat riittävän tekoälylukutaidon

Hyvä tekoälylukutaitokoulutus ei ole irrallinen sessio, vaan portaittain rakentuva kokonaisuus. Tämä malli auttaa organisaatiota kehittämään osaamista johdonmukaisesti ja asetuksen vaatimusten mukaisesti.

01 Yleinen koulutus koko henkilöstölle

Jokainen työntekijä tarvitsee saman perustason ymmärryksen siitä, mitä tekoäly on, miten se toimii ja miten sitä käytetään turvallisesti.

Yleinen koulutus:

- luo yhteisen käsityksen mahdollisuuksista ja riskeistä
- varmistaa vähimmäistason, jota tekoälyasetus edellyttää
- poistaa epävarmuutta ja madaltaa kynnystä hyödyntää tekoälyä
- estää tilanteet, joissa osa käyttää tekoälyä riskialttiisti ja osa ei lainkaan

02 Käytännön harjoitukset arjen työtehtävissä

Teoria ei riitä. Tekoälytaidot syntyvät tekemällä. Siksi koulutukseen tulee sisällyttää:

- esimerkkiharjoituksia omasta työstä
- promptien rakentaminen askel askeleelta
- tilanteita, joissa opitaan tunnistamaan virheet ja tarkistamaan fakta
- turvallisen käytön simulaatioita

Konkreettiset harjoitukset auttavat ymmärtämään, miten tekoälyä voi hyödyntää omassa työssä heti seuraavana päivänä.

03 Rooli- ja tiimikohtainen soveltaminen ja syventäminen

Kaikki työntekijät eivät tarvitse samaa syvyyttä. Tiimit, joilla on tarkempia vastuita tai riskialttiimpaa dataa, hyötyvät kohdennetusta opetuksesta.

Esimerkiksi:

- HR: tietosuoja, henkilötietojen käsittely ja sensitiivinen data
- viestintä ja markkinointi: sisältöjen tarkkuus, lähteiden arviointi, brändin mukainen käyttö
- asiantuntijatiimit: analytiikka, dokumentointi

04 Kirjalliset ohjeet ja pelisäännöt järjestelmien käyttöön

Koulutus ei riitä, jos ohjeita ei löydy arjesta. Siksi tarvitaan selkeät, helposti saatavilla olevat kirjalliset ohjeet, kuten:

- mitä tietoja saa syöttää tekoälytyökaluihin
- mitä työkaluja organisaatiossa suositellaan ja mihin tarkoituksiin
- milloin tekoälyä ei saa käyttää

05 Vinkkien ja kokemusten jakaminen työyhteisössä

Tekoälytaidot kehittyvät nopeimmin, kun ihmiset oppivat toisiltaan. Esimerkiksi:

- tekoälykahvit tai keskusteluryhmät kokemuksien ja ajatusten jakamiseen
- pikavinkkien jakaminen sisäisessä kanavassa
- parhaiden käytäntöjen koonti tiimien kesken

06 Mitä johto voi tehdä?

Johto ratkaisee, juurtuuko tekoäly arkeen. Johtamisen näkökulmasta olennaista on:

- näyttää esimerkkiä
- varmistaa resurssit koulutuksille ja ohjeistukselle
- tukea kokeiluja ja antaa tilaa oppimiselle
- tehdä selkeät linjaukset riskienhallinnasta ja vastuista
- seurata, miten osaaminen kehittyy ja missä tarvitaan tukea

Yleisimmät virheet tekoälylukutaidon kouluttamisessa

Tekoälyn hyödyntämisestä tulee helposti tehotonta tai riskialtista, jos koulutusta ei suunnitella johdonmukaisesti. Alla yleisiä virheitä, joita organisaatioiden kannattaa tietoisesti välttää kouluttaessaan henkilöstöä tekoälyyn liittyen.

Liikaa teoriaa, liian vähän tekemistä

Pelkkä luento ei riitä. Tekoälyn käytön oppii vain kokeilemalla omia työtehtäviä vastaavia tilanteita. Ilman harjoittelua osaaminen jää pintapuoliseksi ja käyttöönotto viivästyy.

Koulutus ei vastaa henkilöstön osaamistasoa

Jos henkilöstön lähtötasoa ei selvitetä, koulutus tehdään helposti liian vaativaksi. Tällöin ne, joille tekoälyn käyttö on täysin uutta, putoavat nopeasti kärkyiltä kokonaan.

Osaamista ei mitata eikä seurata

Ilman mittareita on vaikeaa tietää, onko tekoälylukutaito kehittynyt. Seurannan puute tekee koulutuksesta kertaluonteisen tapahtuman, joka ei muuta toimintatapoja.

Johto ei näe todellista tilannetta

Monissa organisaatioissa johto aliarvioi, kuinka paljon henkilöstö käyttää tekoälyä. Ilman näkyvyyttä todelliseen käyttöön johto ei tiedä, millaista koulutusta tarvitaan tai missä tiimeissä osaaminen on jo pitkällä.

Tietoaukot johtavat siihen, että koulutus ei vastaa tarpeita, ohjeistukset jäävät puutteellisiksi ja työntekijät toimivat parhaansa mukaan ilman selkeää suuntaa.

Koulutus tulee liian myöhään

Tekoälykoulutuksen pitäisi edeltää työkalujen käyttöönottoa. Kun henkilöstö saa ohjeet vasta myöhemmin, osa ehtii jo käyttää työkaluja ilman selkeitä pelisääntöjä, mikä lisää tietoturva- ja toimintariskejä.

Samaan aikaan osa työntekijöistä välttelee tekoälyn käyttöä kokonaan, koska ei koe osaavansa aloittaa ilman ohjeistusta.

Haluatko tukea tekoälylukutaitokoulutuksen suunnitteluun?

Tekoälylukutaito on noussut työelämän uudeksi perustaidoksi ja tekoälyasetus velvoittaa organisaatioita varmistamaan, että henkilöstöllä on riittävä ymmärrys tekoälyn käytöstä, riskeistä ja mahdollisuuksista.

Lawderin koulutuksilla varmistat, että henkilöstö oppii turvalliset käytännöt ja osaa hyödyntää tekoälyä osana arjen työtä. Tarjoamme organisaatioille eri tasoisia tekoälylukutaitokoulutuksia, kuten:

- **peruskoulutuksia koko henkilöstölle** – ymmärrys tekoälyn toiminnasta, riskeistä ja pelisäännöistä
- **roolikohtaisia koulutuksia** tiimeille, jotka tarvitsevat syvempää osaamista
- **käytännönläheisiä työpajoja** tekoälyn turvalliseen ja sujuvaan hyödyntämiseen
- **tietoturvaan ja sääntelyyn keskittyviä koulutuksia**
- **teemakoulutuksia** (esim. generatiivinen tekoäly, laadukas promptaaminen, tekoälyn eettinen käyttö)

Haluatko tarjouksen koulutuksesta omalle organisaatiollesi?

Ota yhteyttä!

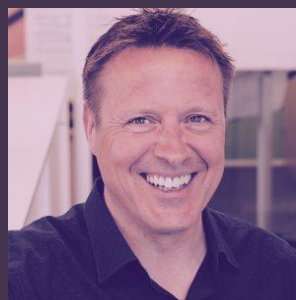

JAAKKO VIITANEN

Toimitusjohtaja

Puh +358 40 565 0430

jaakko.viitanen@lawder.fi

PETTERI SALOKANGAS

Myyntijohtaja

Puh +358 40 502 0009

petteri.salokangas@lawder.fi